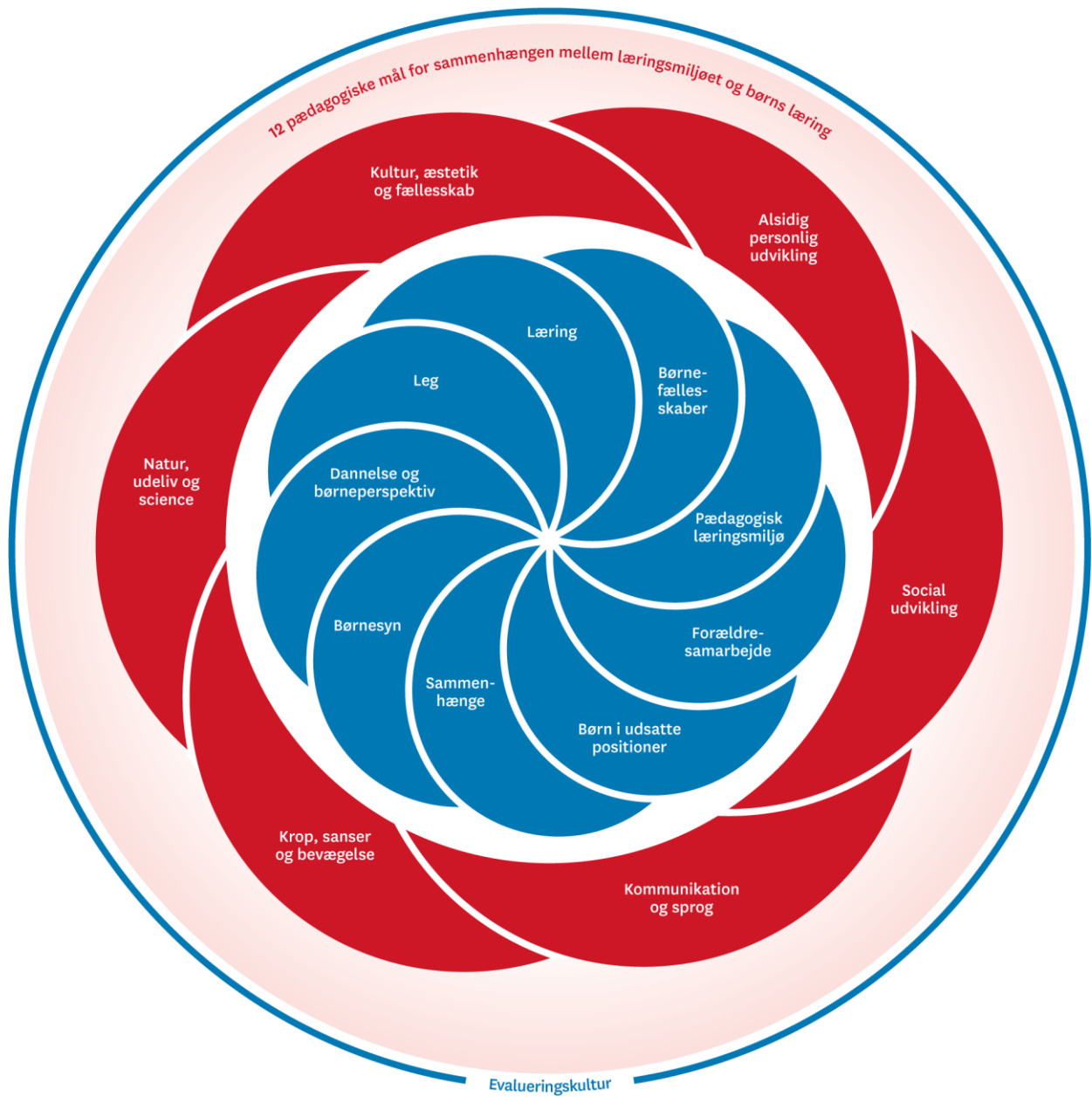

Katholt - den styrkede læreplan 2020

Hvem er vi?

Bulderby

Bulderby er en 0-6 års daginstitution. I Bulderby er der fem klynger; Nordgården, Villa VilleKulla, Mellemgården, Sydgården og Katholt. Katholt er en specialafdeling i Bulderby.

Katholt

Katholt er for børn i alderen 0-6 år med udfordringer indenfor autismespektret. Katholt er normeret til 20 børn, og de ansatte er uddannede pædagoger med specialviden indenfor autisme samt en musikterapeut. Alle børn i Katholt er børn med særlige behov.

Autisme

Autisme er en anderledes kognitiv stil - altså en anden måde at tænke og opleve verden på, som giver udfordringer, man kan lære at leve med. Mennesker med autisme har svært ved at forstå og aflæse verden og i særdeleshed de mennesker, som omgiver dem. Autisme består af en funktionsnedsættelse på tre udviklingsområder, også kaldet Triaden.

Socialt samspil, social forestillingsevne/omstillingsevne og social kommunikationsevne

Triadens udfordringer betyder en forsinket udvikling, men det er vigtigt at holde fast i, at udvikling er muligt.

Autisme fremstår aldrig ens hos to børn - børn er forskellige og har forskellige udfordringer. Ethvert barn har særlige indlæringsmæssige behov. En omhyggelig planlægning og en grundlæggende forståelse af de udfordringer, som autisme medfører, er nødvendige forudsætninger, når børn med autisme skal støttes i læringsprocessen.

Kultur/pædagogik

Kigger du indenfor i Katholts verden, møder du et miljø, som er præget af livsglæde, samvær, læring og omsorg. Vores pædagogik bygger på metoder, der tager udgangspunkt i et særligt anerkendende og ressourcefokuseret syn, samt metoder der hjælper personer med autisme til at fungere i den kultur, der omgiver dem. Som betydningsfulde voksne i barnets liv er det vigtigt, at vi formår at se bagved autismen og forsøger at få øje på barnets uanede udviklingsmuligheder. For at fange de uanede muligheder kræver det, at vi ikke stirrer os blinde på det problematiske, men at vi bevarer en nysgerrighed og optimistisk tro på, at læring og udvikling samt tilknytning og relationer kan etableres.

Dagligdagen i Katholt er meget genkendelig. Dagen er bygget op på samme måde hver dag med skiftende aktiviteter i aktivitetstiden. På den måde er det få perioder i løbet af

dagen, hvor barnet oplever, at noget afviger fra rutinen. Ofte har vi også en aktivitetsplan for ugen, så de aktiviteter, der er de forskellige dage, går igen ugen efter.

Metoder

Den pædagogiske praksis bygger på metoderne **TEACCH, MARTE MEO og KRAP:**

TEACCH - (Treatment and Education of Autistic and Communication Handicapped Children)

Programmet foregår ved en meget struktureret opdeling af hverdagens gøremål samt forberedelse af aktiviteter, ofte hjulpet af billeder (boardmaker, piktogrammer, foto, konkrete), idet børn med autisme ofte er meget visuelt orienterede. Strukturen hjælper barnet til at arbejde koncentreret med forskellige opgaver, og den reducerer barnets frygt, usikkerhed og uro.

Marte Meo - (betyder ved egen kraft)

Metoden bygger på, at man skal se de evner, som mennesker i forvejen har, samt finde muligheder, der støtter den sociale udvikling, kommunikation og læring. Vejen til udvikling skal især findes i det vellykkede samspil mellem mennesker. Ved at gøre mere af det der virker, støtter vi barnets udvikling, lyst til at lære og tro på sig selv. Grundlaget for Marte Meo er altså de ressourcer, som i forvejen findes hos børn og voksne.

KRAP - (Kognitiv, Ressourcefokuseret og Anerkendende Pædagogik).

KRAP er et integreret specialpædagogisk system. Hensigten med KRAP er at sætte et ressourcefokuseret og anerkendende syn på mennesker uden at benægte, at der også kan være tale om svære belastninger og særlige behov.

Gennem en kognitiv indfaldsvinkel støttes barnet til udvikling af forskellige kompetencer og bedre selvværd, så den enkelte kan mestre at udfolde sig bedst muligt.

Musikterapi

Musikterapi er en del af Katholts specialpædagogiske tilbud. I Katholt er der ansat en musikterapeut, som bruger musik spontant og planlagt i sit daglige arbejde med børnene, og som kan tilbyde musikterapeutiske behandlingsforløb, hvor der arbejdes mere målrettet med specifikke udviklingsmål.

I den musikterapeutiske tilgang er der fokus på at vække engagement og lyst til at indgå i socialt samvær og kommunikation på legende måde. Musik har en særlig evne til at fange opmærksomheden og til at hjælpe barnet med at bevare koncentrationen over længere tid. Musik er også et godt redskab til at afbalancere årvågenhedsniveauet (arousal), altså dæmpe uro eller kvikke op efter behov, så barnet kan være afbalanceret og nærværende til stede i kontakten. Der er masser af gentagelser i musik, som skaber forudsigelighed og tryghed for barnet, og samtidig er der mulighed for at lave mange små variationer, hvor barnets forkærlighed for ensartethed kan blive udfordret på en nænsom og sjov måde.

Der bruges sange, spil på instrumenter, sang- og bevægelseslege, afspænding og improvisation, hvor musikken skabes i nuet i fællesskab. Alle barnets udtryk kan inddrages i musikken, og det kræver ingen særlige musikalske forudsætninger at kunne deltage i og have gavn af musikterapi - blot en umiddelbar glæde ved og interesse i musik.

Nogle eksempler på udviklingsmål, man kan arbejde med i musikterapi, kan fx være at styrke nonverbal og verbal kommunikation, forståelse for sociale spilleregler, impulshæmning, sprogudvikling, opmærksomheds- og koncentrationsevne, grov- og finmotorik, kropsfornemmelse, selvfølelse, selvværd og begyndende empatiske evner.

Pædagogisk grundlag

De centrale elementer i det pædagogiske grundlag er:

Barnesyn

Hvad siger loven?

“Det at være barn har en værdi i sig selv. Børn skal ikke alene forberedes på at blive voksne, men også støttes og værdsættes i de første år.”

Det at være barn har værdi i sig selv. I Katholt arbejder vi ud fra et anerkendende barnesyn, hvor vores udgangspunkt er, at børn gør det allerbedste, de kan. Vi er desuden meget bevidste om, at ethvert barn er et unikt individ med hver sit udviklingspotentiale. Vi tilrettelægger derfor aktiviteter og udviklingspunkter med udgangspunkt i det enkelte barns nærmeste udviklingszone.

”Sådan som man betragter mennesket, behandler man det” - (Peter Kemp)

Dannelse og børneperspektiv

Hvad siger loven?

“Børn på fx 2 år og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse. Dannelse, ligestilling og demokrati skal medtænkes i det pædagogiske arbejde, så børnene oplever at have indflydelse på udformning af dagligdagen og aktiviteterne uanset baggrund, køn, alder og kultur. Det pædagogiske personale i dagtilbud skal invitere barnet til at være aktivt deltagende, så barnet selv er med til at skabe sin læring og konkrete deltagelse i demokratiske sammenhænge, som personalet er ansvarligt for at skabe.”

De fleste børn med autisme har behov for tæt guidning og struktur for at have de bedste muligheder for at trives i dagligdagen. Tid, der ikke er planlagt, giver uforudsigelighed og kan skabe uro hos barnet.

I Katholt har børnene en fast individuel dagstruktur, hvor der er indlagt forskellige valg, så som valg af legetøj, opgaver og tid til fri leg.

Vi tager udgangspunkt i de interesser, børnene har. Dette er med til at motivere til både fælles aktiviteter og individuelle opgaver.

Leg

Hvad siger loven?

“Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud. Legen er også grundlæggende for børns sociale og personlige læring og udvikling, og legen fremmer blandt andet fantasi, virkelyst, sprog, nysgerrighed, sociale kompetencer, selvværd og identitet. Nogle gange skal legen støttes, guides og rammesættes, for at alle børn kan være med, og for at legen udvikler sig positivt for alle børn.”

I legen lærer barnet at forhandle, indgå kompromisser og løse konflikter. Et af legens kendetegn er, at den bliver til undervejs, og at børnene hele tiden afstemmer med hinanden. Mange børn leger spontant og af sig selv, og legen er yderst værdifuld for barnets udvikling af sociale kompetencer og læring. (Den styrkede læreplan)

For børn med autisme kan spontan leg være udfordrende, fordi den er ustruktureret og derfor uforudsigelig. Børn med autisme har svært ved at forstå sammenhængen mellem egne og andres handlinger, andres perspektiv og de hensigter, der ligger bag vores adfærd. Deres styrker er indenfor aktiviteter, som kan forstås ud fra logik. Derfor bruger vi strategier, såsom visualisering, strukturering og opbygning af rutiner - strategier, som tager udgangspunkt i de styrker, som børn med autisme har.

Vi arbejder også med strategier, der fremmer børnenes sociale udvikling. Det kræver, at børnene tilbydes mange forskellige muligheder for at indgå i sociale sammenhænge/børnefællesskaber. Her kan vi tilrettelægge strukturerede aktiviteter og etablere små børnefællesskaber. Vi “legeøver” forskellige sociale færdigheder som turtagning, udskydelse af behov og fleksibilitet, alle kompetencer som bruges i spontan leg med andre.

I disse børnefællesskaber bliver legen støttet, guidet og rammesat, så alle børn kan være deltagere med de ressourcer, de hver især har. Vi leger ofte med blot to børn og tæt voksenguidning, og det er ofte i små sekvenser i løbet af dagen, da barnet bruger meget energi på at indgå i disse fællesskaber og hurtigt udtrættes.

Læring

Hvad siger loven:

“Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret. Det pædagogiske læringsmiljø handler om at fremme børns kropslige, følelsesmæssige, sociale og kognitive udvikling og forståelse.”

Læringen hos børn med autisme adskiller sig umiddelbart fra andre børns læring. Børn lærer intuitivt via erfaring og samspil med andre - børn med autisme lærer derimod ikke

intuitivt og automatisk. Hvor andre børn er nysgerrige og interesserede i at lære nyt og i at kunne tilegne sig ny viden, har nogle børn med autisme en tendens til at hænge fast i bestemte interesser, mønstre og måder at reagere på. De har derfor brug for planlagt og tilrettelagt læring, som hjælper dem gennem nye udviklingsområder. Små børn med autisme kan fx have behov for at øve imitation, udveksling og turtagning som udgangspunkt for at kunne lære af andre og forstå, hvordan man kan bruge sit sprog til at kommunikere med. At lære nyt kræver tid, mange gentagelser og ro omkring barnet.

I Katholt er der læring i mange af de ting, vi laver i løbet af dagen. Der er læring i rutinerne om morgenen fx ved toiletbesøg, der er læring i aktiviteterne vi planlægger i løbet af dagen, der er læring i ventetiden imellem dagligdagens forskellige gøremål, der er læring i garderoben, og der er læring i relationer og fællesskaber. Vi anskuer med andre ord læringsbegrebet meget bredt.

Vi prioriterer, hvilke arbejdsopgaver der arbejdes med - der kan ikke være fokus på alt på en gang. Vi tager udgangspunkt i det enkelte barn, og vi ser på, hvilke arbejdsopgaver der er relevante for netop dette barn. Vi hverken kan eller skal planlægge alt læring, men vi skal være opmærksomme på, at der ikke opstår læring af uhensigtsmæssig karakter.

Katholt, og dermed daginstitutionen, er kun én blandt mange arenaer for børns læring og udvikling, hvor hjemmet har den mest centrale og den største indflydelse på børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. (Dion Sommer)

Børnefællesskaber

Hvad siger loven:

“Al leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale fastsætter rammerne for. Relationer og venskaber er afgørende, hvor alle børn skal opleve at være en del af fællesskabet og blive respekteret og lyttet til. I dagtilbuddenes hverdag skal der være plads til, at det enkelte barn både kan vise initiativ og kan være aktivt deltagende, samtidig med at fællesskabet skaber rum til alle, nye relationer og mulighed for at prøve forskellige positioner mv. Det er det pædagogiske personales og ledelsens opgave at skabe en balance mellem individ og fællesskab i dagtilbuddet.”

I Katholt indgår børn i et socialt fællesskab med andre børn og voksne. Det enkelte barn og det pædagogiske personale er fælles om at skabe det sociale rum, hvorigennem det enkelte barn lærer og udvikler sig. Mange børn med autisme har dog store udfordringer på det sociale område. Vi er derfor meget bevidste om, hvornår og hvordan vi tilbyder børnefællesskaberne i Katholt, for dermed at skabe en passende balance for barnet mellem individ og fællesskab.

Der er mellem 2 til 6 børn på de enkelte stuer i Katholt. På stuen forsøger vi at opbygge en følelse af samhørighed og fællesskab. Nogle børn har stor interesse eller nysgerrighed i dette fællesskab, mens andre ikke umiddelbart er opmærksomme på dette. Vi planlægger fælles aktiviteter såsom samling, fællesleg i motorik, svømning, og fælles cykelture. Andre børnefællesskaber er mere spontane, fx på legepladsen over

middag, hvor nogle af børnene selv opsøger et fællesskab med de andre børn. De børn, som ikke umiddelbart virker interesserede i andre børn, forsøger vi at tilbyde fællesskab med de voksne. Igennem disse relationer giver vi barnet mulighed for at føle sig tæt på et andet individ og træne de sociale kompetencer, for at klæde barnet på til at indgå i børnefællesskaber.

Pædagogisk læringsmiljø

Hvad siger loven?

“Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.”

Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er et miljø, hvor tid, rum og gode relationer er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.

En omhyggelig planlægning og en grundlæggende forståelse af de udfordringer, som autisme medfører, er nødvendige forudsætninger, når børn med autisme skal støttes i læringsprocessen.

Vi er opmærksomme på, at vi tilpasser kravene til de enkelte børn, således vi ikke stiller dem i overkravssituationer. Børn med autisme, der udsættes for overkrav, bliver pressede, stressede og tilegner sig ofte uhensigtsmæssige mestringsstrategier - børnene gør altid det bedste de kan!

I mange læringssituationer tilstræber vi at tage udgangspunkt i barnets interesser, så det er glæde og motivation, der er drivkraften. Drivkraften er særlig vigtig for børn med autisme, idet de ofte har brug for hjælp og støtte til at være nysgerrige og udforskende.

Der er læring i mange af dagligdagens rutiner. For børn med autisme er rutiner en vigtig del af dagsstrukturen, og vi er bevidste om det store læringspotentiale, der er i disse rutiner. Vi arbejder med mange rutiner, og vi understøtter rutinerne med visualisering. Herigennem vil barnet som oftest opleve sig tryk, idet det er meget tydeligt hvad der forventes, hvad der skal ske nu, og hvad der skal ske bagefter. Visualisering er en stor del af dagligdagen i Katholt. Man vil derfor mange steder kunne se skemaer, strimler og visuelle guidninger til forskellige aktiviteter. Et godt eksempel kan være toiletbesøg - her kan der fx være en visuel guidning af de trin, man skal igennem, som støtter barnet i at være selvhjulpet.

Det pædagogiske læringsmiljø i Katholt er også kendetegnet ved rolige rammer. Der er ikke mange ting på væggene, der kan forstyrre barnet visuelt, legetøjet er pakket væk i skabene, og i det hele taget er der skruet ned for visuel støj. I stedet er der vælgetavler,

hvor barnet kan vise hvilket legetøj det gerne vil lege med. På den måde skal barnet ikke forholde sig til alt for mange input hele tiden.

Nedenfor har vi beskrevet, hvorledes vi arbejder med børns læring gennem de tre læringsrum:

	Børn har ringe indflydelse på form og indhold	Børn har høj indflydelse på form og indhold
De voksne har høj grad af indflydelse på form og indhold	<u>Læringsrum 1</u> Voksenskabt læring. Den voksne går foran barnet. Den voksne har sat et bestemt indhold på programmet. Børnene skal lære noget bestemt.	<u>Læringsrum 2</u> Voksenstyret læring. Den voksne går ved siden af barnet. Den voksne støtter og udvikler sammen med barnet. Børnenes medbestemmelse er medtænkt i projekter og aktiviteter. Den voksne støtter barnets læring gennem samtaler. F.eks. følge barnets spor.
De voksne har lav grad af indflydelse på form og indhold		<u>Læringsrum 3</u> Leg og spontane oplevelser. Den voksne går bagved barnet. Den voksne skaber muligheder og udfordringer gennem tilrettelæggelse af et miljø for leg og oplevelser. De pædagogiske handlinger ligger underforstået i miljøet.

Kilde: "De tre læringsrum" Basil Bernstein 2001

Læringsrum 1

Mange af vores aktiviteter/ projekter er meget strukturerede, og vi arbejder med indlæring og overindlæring.

Eksempel: samling. Samling i Katholt er voksenstyret, visuelt struktureret og forudsigelig med faste, indlærte rutiner for forløbet.

Læringsrum 2

Børnene i Katholt har udfordringer forbundet med socialt samspil, kommunikation og forestillingsevne på forskelligt individuelt niveau. Nogle har intet talesprog, og for de, som har, kan det være en udfordring at fastholde en dialog. Vi giver børnene mulighed for medbestemmelse ved at vente, se og følge deres initiativer - på denne måde får vi demokratibegrebet i spil.

Eksempel: Musik. En pige, som gerne vil lytte til musik, går hen til den voksne og tager hende i hånden. Pigen trækker den voksne hen til CD-afspilleren og kigger op.

Eksempel: projekt "kroppen". I forbindelse med et projekt om kroppen bliver et barn interesseret i den indvendige del af mund og hals. De voksne sætter derefter fokus på denne del af kroppen, og de laver sammen et stetoskop.

Læringsrum 3

Det er her vi ser, hvad børnene er optagede af og interesseret i. Den viden bruger vi som motivationsfaktor til strukturerede forløb og projekter i læringsrum 1.

Eksempel: tog. Flere børn var i en periode optagede af at lege med Brio tog og at se video med Thomas Tog. Som tema for vores sommerafslutning valgte vi at leje Viborg toget til at køre en tur med os allesammen.

Forældresamarbejde

Hvad siger loven:

“Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældrene om børnenes læring.”

Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke barnets trivsel og læring. I Katholt har vi tillid til, at forældrene yder det bedste, de kan, for at støtte op omkring barnet.

Vi stræber efter at opnå forældrenes tillid gennem en anerkendende tilgang, hvor vi møder forældrene og deres individuelle behov. For os er det vigtigt, at forældrene føler sig trygge, set og hørt.

Vi forsøger at formidle vores pædagogiske tilgang til forældrene gennem dialog og vejledning og ved at være tydelige og konkrete i vores kommunikation. Vi sikrer ligeledes, at der er plads til, at forældrene kan stille alle de spørgsmål, de måtte have.

Forældrene opfordres til at informere os om oplevelser hjemmefra, fx om søvn og kost, så vi kan justere krav og forventninger til barnet efter dets dagsform.

Forældrene er en ligeværdige samarbejdspartner, og i fællesskab samarbejder vi om at yde den bedste støtte til børnene.

Flere børn i Katholt hentes og bringes med taxa, derfor sker en del af vores daglige forældrekontakt og samarbejde gennem den digitale platform Aula og telefonsamtaler.

Når vi afholder forældremøder i Katholt, har vi ofte et eller flere emner på dagsordenen, som er relevante i forhold til den børnegruppe, vi har. Vi gør også brug af eksterne samarbejdspartnere, fx psykolog eller logopæd til at holde et lille oplæg, eller vi har workshops med relevante emner.

Derudover kan forældrene altid kontakte os, hvis de har brug for sparring i forhold til noget derhjemme, ligesom vi kan finde på at kontakte forældrene for at høre, hvordan de arbejder med et bestemt emne eller problemstilling.

Forældrebestyrelse:

SE-gruppen på Søndergaard og Katholt har som repræsentant for specialinstitutionerne til enhver tid en plads i områdebestyrelsen i område vest. Pt er der en forældrerepræsentant fra Katholt i områdebestyrelsen.

Børn i udsatte positioner

Hvad siger loven:

“Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, udvikling og læring fremmes.”

Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.

I Katholt er det vores mål, at alle børn oplever at indgå i gode relationer, og at de oplever at kunne mestre ting i dagligdagen. Vi er bevidste om, hvad det enkelte barn kan rumme, og vi tager individuelle hensyn, inden vi planlægger, hvad der skal ske i løbet af en dag.

Vi møder barnet med positive stemninger og positive forventninger. Vi arbejder med børnene i små grupper for på den måde at give tid og ro til udvikling i det tempo, der passer til det enkelte barn.

Pædagogisk læringsmiljø med sammenhæng til børnehaveklassen og generelle overgange

Hvad siger loven:

“Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan der i børnenes sidste år i dagtilbuddet tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen.”

Katholt modtager børn, der er hjemmepasset, børn fra dagplejen og børn fra andre børnehaver i Viborg Kommune.

Børnene fra Katholt fortsætter fortrinsvis i skole på Vestervang skole eller på Rosenvængets Skole i Viborg. Begge skoler har en afdeling for børn med autisme.

Allerede når børnene starter i Katholt, tilrettelægger vi et pædagogiske læringsmiljø, der understøtter overgangen til skole via autismspecifikke metoder og børnenes lyst til at lære, og som giver børnene mulighed for kendskab til bogstaver og tal.

Noget af det første, børn i Katholt introduceres for, er at holde pause - en stund hvor de slapper af og samler energi, så de har overskud til læring og til at være en del af børnefællesskabet.

Børnene i Katholt har alle en "arbejdsplads", hvor de øver at sidde selvstændigt og koncentrere sig om en opgave. Her arbejdes der altid i læseretningen, enten fra venstre mod højre eller oppefra og ned. Opgaverne kan være former og farver, tal og bogstaver, sorteringsopgaver m.m. alt efter barnets udviklingsniveau.

I samarbejde med forældrene og den afgivende/modtagende institution/skole, forsøger vi at skabe den bedst mulige overgang for det enkelte barn. Ligeledes forsøger vi at skabe forhold, der gør forældrene trygge ved deres barns skift fra dagpleje/børnehave til Katholt og fra Katholt til skole.

Personalet understøtter overgange for kommende skolebørn ved at:

- Lærere og pædagoger fra det kommende skoletilbud besøger Katholt minimum en formiddag for at få kendskab til kommende skolebørn og deres hverdag i Katholt.
- De kommende børn tilbydes skolebesøg med en pædagog fra Katholt.
- Der afholdes et overleveringsmøde sammen med forældrene, hvor vi besvarer spørgeskema fra det kommende skoletilbud omkring det enkelte barn.

Personalet understøtter overgang for kommende børn i Katholt ved at:

- Vi opfordrer til en stille og rolig opstart i Katholt.
- Kommende børn i Katholt får tilsendt en visualiseret velkomstbog med billeder af Katholt samt billeder af børn og personale.
- Katholt indkalder til et introduktionsmøde med forældrene, inden barnet starter. Mødet afholdes i Katholt.
- Der afholdes et overleveringsmøde med det tidligere pasningstilbud, hvis forældrene ønsker det.
- 3 måneder efter start i Katholt tilbydes forældrene et møde med fokus på forventningsafstemning.

I Katholt har vi børn på forskellige kognitive udviklingstrin. Det er derfor forskelligt, hvilket skoletilbud barnet skal tilgå efter børnehaven.

Det sidste år barnet er i Katholt, adskiller sig ikke meget fra de foregående år. Vi har fx samling gennem det meste af tiden i Katholt. Her øver børnene sig i at modtage en kollektiv besked, at sidde stille, turtagning samt at være i situationer, de ikke selv har valgt - egenskaber der er gode for børnene at kende og have tillært sig, når de starter i skole.

Vi lægger vægt på stabilitet samt genkendelighed så lang tid som muligt. Vi arbejder hele tiden med det udviklingspotentiale, barnet har, og det gør vi i hele børnehavetiden. Specifikt arbejder vi med læseretningen, fra venstre mod højre eller oppefra og ned, i den måde vi sætter vores piktogrammer og visualiseringer op, og ligeledes i den måde vi hjælper børnene til at organisere udførelsen af arbejdsopgaver. Vi oplever, at flere af børnene har særinteresse i bogstaver og tal. De vil gerne beskæftige sig med at lege med bogstaver, at skrive og lave opgaver med bogstaver og tal.

I løbet af det sidste halve år inden skolestart, vil vi kontakte den skole, der skal modtage barnet. Der aftales et tidspunkt, hvor personale fra skolen kan komme på besøg i børnehaven og møde barnet. Der afholdes herefter et møde, hvor relevante informationer overleveres. Forældrene deltager på dette møde. På dette møde aftales det også, hvordan overleveringen herefter skal forløbe - skal skolens personale på flere besøg i børnehaven, skal barnet besøge skolen og evt. hvor mange gange. Alle disse ting planlægges i et samarbejde mellem forældre, børnehave og skole og med stor hensyntagen til det enkelte barns behov.

Inddragelse af lokalsamfundet

Hvad siger loven:

“Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn.”

I Katholt planlægger vi ud fra det enkelte barns behov og interesser. Vi vurderer, hvilke dele af lokalsamfundet det giver mening at inddrage. Vi tager fx på biblioteket og benytter den lokale skaterpark til motorisk udfordring. Vi gør brug af naturen i nærområdet, vi cykler fx forbi rideskolen og ser på heste, kører ture rundt om Sønder sø og kigger til ænderne, og vi benytter legepladserne i nærmiljøet.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

Hvad siger loven:

“Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer.

Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal inddrages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed.”

Børnemiljø

Børnemiljøet skabes af den gensidige påvirkning, der finder sted mellem børnene og omgivelserne. Mere konkret udgør børnemiljøet de fysiske, psykiske og æstetiske forhold i Katholt. Børnemiljø handler dermed om, hvordan børnene trives med hinanden, med de voksne og med de aktuelle rammer inde og ude. Et godt børnemiljø fremmer børnenes trivsel, læring og udvikling. Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv under hensyntagen til børnenes udviklingsniveau. De fysiske, psykiske og æstetiske miljøer påvirker hinanden og kan derfor ikke ses som isolerede enheder.

Det fysiske børnemiljø

Det fysiske børnemiljø drejer sig om, hvorvidt de fysiske rammer uden- og indendørs er udfordrende og giver rum til udvikling, læring og inspiration til aktiviteter. Det fysiske børnemiljø omhandler desuden også de fysiske rums sundheds- og sikkerhedsmæssige hensyn, såsom støj, hygiejne, pladsforhold, lys og kvaliteten af materialer.

I Katholt er vi meget bevidste om de fysiske rammer, dette ses også i arkitekturen og indretningen. Katholt er inddelt med små stuer med plads til 3 til 6 børn på hver stue. Hver gruppe har et lille rum tilknyttet, som anvendes alt efter børnenes behov, ligesom de fleste stuer har deres eget toilet med bad tilknyttet og egen garderobe. Alt dette for at tage højde for autismens unikke måde at være i verden på. Med indretningen forsøger vi endvidere at skabe mulighed for ro og fordybelse, og vi har fokus på, at indretningen understøtter de særlige behov og udfordringer, børn med autisme har. Dette ses blandt andet ved, at der er børnesikring på skuffer og skabe samt vinduer og døre. Legetøjet er udvalgt med omtanke og som udgangspunkt pakket væk i skabe for at undgå unødige stimuli.

Børn med autisme har brug for pauser flere gange i løbet af dagen, da de er på overarbejde hele dagen, idet alle sanseindtryk bliver registreret. Pauserne er som udgangspunkt alenetid med en stille aktivitet. Vi har derfor indrettet stuerne med ”små huse” som arbejdsrum/pauserum til alle børnene. Som ovenfor beskrevet er børn med autisme udfordret på mange parametre, derfor har vi mulighed for at ændre lysforholdene på stuerne med hensyn til at skru op og ned for lyset eller lukke solen ude med mørklægningsgardiner. Udearealet er organiseret i to hovedgrupper; det nære og trygge, tæt omkring Katholt, og det fjerne og store i Kirsebærdalen, som rummer fysiske udfordringer og mulighed for udforskning.

Katholts have er omkranset af et højt støjdæpende hegn, der gør det muligt for børnene at være skærmet i haven uden forstyrrelser og støj fra omgivelserne. Katholt er bygget og indrettet med stort fokus på børnenes fysiske trivsel. Dette gælder såvel ved materialevalg, som ved lys, ventilation og lyddæmpning.

Det psykiske børnemiljø

Det psykiske børnemiljø handler om, hvordan børnene har det med de voksne og med hinanden. Børn med autisme kan have svært ved relationsdannelse, derfor arbejder vi på at skabe en god relation mellem barn og voksen, og vi hjælper børnene, så de kan få øje på hinanden, imitere og blive en del af et børnefællesskab.

Vi skaber en hverdag med tryghed, omsorg og genkendelighed, så børnene, i det omfang de er motiverede for det, har overskud til socialt samvær. Vi bestræber os på at skabe en god følelsesmæssig stemning, bl.a. ved at kontakten mellem børn og voksne er præget af smil og et venligt ansigt. Vi forsøger ligeledes at opbygge et tillidsfuldt forhold til børnene, bl.a. ved at være forudsigelige og troværdige. Dette gør vi ved at være nærværende og opmærksomme på børnene. I Katholt fokuserer vi på børnenes udviklingsniveau, og vi planlægger de pædagogiske tiltag ud fra dette. Det gør vi bl.a. ved at støtte børnene i deres initiativer samt forstærke disse. Vi arbejder med at skabe legerelationer og hjælper børnene til at bevare disse. Dette gør vi blandt andet ved at give børnene kompetencer til forhandling og konflikthåndtering. Vi hjælper børnene til at rumme hinanden, blandt andet ved at vi sætter ord på, at det er okay at være anderledes, og at det er okay at sige til og fra.

Det er vores vision "at sammen understøtter vi barnets trivsel og mestring". Vi arbejder derfor tæt sammen med forældrene for at få hele barnets perspektiv i spil.

Det æstetiske børnemiljø

Det æstetiske børnemiljø handler om, hvordan omgivelserne påvirker børnenes sanser. Det æstetiske børnemiljø har betydning for, om børnene oplever dagtilbuddet som et rart sted at være, - inspirerende, motiverende og udfordrende. Det handler om, hvordan omgivelser, indretning, atmosfære og udsmykning af rum og legeplads kan indvirke på børns udvikling, oplevelser, handling og lyst til at udfolde sig.

I Katholts æstetiske børnemiljø har vi fokus på, at indretningen understøtter de særlige behov, som børn med autisme har. Når man har autisme, kan sanserne let blive overstimuleret, da man har fokus på detaljerne. Derfor er vægge og gulve neutrale farver, udsmykningen er minimal, og legetøjet er i skabe, for både at få rolige omgivelser for øjnene og fremme kommunikationen. Derudover er Katholt indrettet æstetisk med fokus på at skabe et miljø, som i sig selv er behageligt at opholde sig i. Udearealet er meget nyt med få legeredskaber i rolige naturmaterialer og i afstemte farver. Vi forsøger at skabe rum og rammer i haven, som understøtter aktiviteter, rolig adfærd og social trivsel. Legeredskaberne udenfor er ligeledes gemt væk i skuret og findes frem efter de enkelte børns behov.

Generelt arbejder vi på, at barnet ikke bliver mødt af overkrav, men med udfordringer der er tilpasset barnets zone for nærmeste udvikling. Det og den tydelige struktur skal gerne hjælpe til, at barnet oplever børnehaven forudsigelig og som et sted, der er trygt at være.

De seks læreplanstemaer

Hvad siger loven:

“Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring, herunder nysgerrighed, gå på mod, selvværd og bevægelse, inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.”

De seks læreplanstemaer er:

Alsidig personlig udvikling
Social udvikling
Kommunikation og sprog
Krop, sanser og bevægelse
Natur, udeliv og science
Kultur, æstetik og fællesskab

Alsidig personlig udvikling

”Stol på din intuition - den lyver sjældent. Stol på din krop - den lyver aldrig. Stol på dig selv...”

Pædagogiske mål for læreplanstemaet “Alsidig personlig udvikling”:

“Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.”

Børn med autisme har udfordringer indenfor triaden, men børnenes funktionsniveau er meget individuelt, og vi tager derfor udgangspunkt i det enkelte barns kompetencer og ressourcer. Børn med autisme opfatter verden på en anderledes måde end typiske børn gør. Børn med autisme har fokus på detaljen og har svært ved at danne sig et overblik over handlingen i leg og dagligdagsrutiner, de har svært ved at generalisere, og færdigheder, som er lært i en sammenhæng, overføres ikke automatisk til andre situationer.

Det pædagogiske læringsmiljø i Katholt understøtter, at børnene er trygge, glade og føler sig anerkendt. Personalet møder børnene med øjenkontakt og med et åbent, interesseret ansigt. Dette signalerer: "jeg er hos dig, jeg ser dig, og jeg venter på, hvad du vil nu". Personalet bekræfter og sætter ord på handlinger og følelser, som barnet viser. Personalet følger barnets initiativer, ved at personalets opmærksomhed er rettet mod barnets opmærksomhed. Herved arbejdes der med barnets nærmeste udviklingszone.

I dagligdagens rutinerne er der et kæmpe læringspotentiale, også for børn med autisme. Med visualisering og indlæring øves dagligdagskompetencer i rutiner og aktiviteter, fx bleskift, borddækning, ture ud af huset og påklædning.

Gennem struktur og visualisering oplever børnene tryghed og forudsigelighed, og dermed kan der frigøres overskud/energi til leg, læring og deltagelsesmuligheder.

Det pædagogiske personale understøtter barnets selvværd og selvtillid, ved at barnet selv er aktiv deltager, eksempelvis ved bleskift, oprydning, lege og lign. Børn med autisme drænes hurtigt for energi, så deres dagsform er svingende. Mange af børnene har også en søvnforstyrrelse, som gør, at de nogle dage er ekstra udfordret på energi og funktionsniveau - det de kan en dag, mestrer de ikke nødvendigvis næste dag. Derfor er den pædagogiske praksis præget af en god relation til børnene, autismeviden og pædagogisk dømmekraft, som hele dagen anvendes til at finjustere og balancere kravene til børnene.

Det pædagogiske personale hjælper barnet til at udvikle selvregistrering og selvregulering. Det gør personalet ved at sætte ord på det, barnet gør og føler i handlingsøjeblikket. Derved skabes der mulighed for, at barnet bliver bevidst om egne handlinger og adfærd, så barnet lærer at give udtryk for behov og følelser, samt at sige til og fra.

Personalet praktiserer positiv ledelse og er tydelige, så barnet ved, hvad der forventes af det.

Når personalet stopper barnet i en uhensigtsmæssig adfærd, er det vigtigt for barnets læring at få en ny handlemulighed. På den måde ved barnet, hvad der er okay, og hvad det skal gøre i stedet.

Det er altid personalets ansvar, at relationen til barnet er omsorgsfuld, respektfuld, tryk og udviklende.

Social udvikling

"Vi bliver et selv i forhold til andres selv, som indebærer, at for at blive selvstændige har vi behov for hinanden." - (Løvlie Schibbye)

Pædagogiske mål for læreplanstemaet "Social udvikling":

"Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer."

"Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse."

Børn med autisme vil gerne sociale relationer, men de har brug for hjælp til at tilegne sig sociale færdigheder. Ofte er børnene blinde for andres sind (Mindblindness). Det betyder, at de har svært ved at forestille sig, at andre kan tænke anderledes, end de selv gør. Første forudsætning, for at barnet kan indgå i leg med andre børn, er, at barnet er socialt opmærksomt, at barnet kigger efter og er interesseret i andre børn. Næste skridt er, at barnet prøver at kopiere det, de andre gør.

Det pædagogiske læringsmiljø tager udgangspunkt i det enkelte barn og tidligere beskrevet viden om autisme. Personalet hjælper børnene med at indlære sociale færdigheder, normer og social acceptabel adfærd, så børnene kan indgå i positive sociale fællesskaber.

Eksempler på sociale færdigheder, som vi øver med børnene i Katholt:

- Lyst til øjenkontakt og at skabe fælles fokus
- Meste at være i rummet, selvom der er andre
- Begyndende interesse i andre
- Kopiere andre børns lege
- Begyndende forståelse for turtagning, at børnene skiftes til at gøre noget og vente på tur
- Vise glæde ved at se hinanden
- Tale om og til hinanden

Eksempler på normer og social acceptabel adfærd, som vi øver med børnene i Katholt:

- Sidde ved bordet og spise
- Sige tak for mad eller på anden måde kommunikere, at de er færdige
- Sige goddag og farvel

Personalet understøtter udviklingen af de sociale færdigheder ved at:

- Sætte ord på barnets opmærksomhedsfokus
- Sætte ord på barnets initiativer i nuet
- Sætte ord på de andre børns initiativer i nuet, så børnene får øje på hinanden
- Sætte ord på egne initiativer i nuet
- Støtte barnet i at "skiftes" i lege, spil og tale (turtagning)

Personalet planlægger endvidere det pædagogiske læringsmiljø således, at barnet har mulighed for at spejle sig i andre børn og etablere "legerelationer" i stille og rolige omgivelser, hvor børnene får en oplevelse af fællesskab og samhørighed.

Personalet anvender løbende symboler, visualisering og sociale historier til at lære børnene nye sociale færdigheder.

Kommunikation og sprog

"Grænsen for mit sprog sætter grænserne for min verden." - (Ludwig Wittgenstein)

Pædagogiske mål for læreplanstemaet "Kommunikation og sprog":

"Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv og hinanden og deres omverden.

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber."

Børn med autisme kan være længe om at udvikle sprog, og nogle udvikler ikke talesprog. Mange børn med autisme har svært ved sproglig forståelse. De kan opfatte ordene bogstaveligt og har brug for gentagelser og lang latenstid.

Børn, der har talesprog, kan i nogle situationer anvende sproget uden sammenhæng med den aktuelle kontekst og uden en egentlig kommunikativ intention.

Vi understøtter børnenes sproglige udvikling ved at anvende forskellige kommunikationsformer, der er tilpasset barnets udvikling og behov. Vores intention er, at børnene skal have så mange muligheder for kommunikation som muligt.

Kommunikation spiller en stor rolle for barnets trivsel, da mennesket fx bruger sproget til at udtrykke behov og til at dele oplevelser og tanker. Det vil sige, at sproget fungerer som en adgangsbillet, ikke bare til sociale fællesskaber men også til den personlige udvikling.

Når barnet starter i Katholt udarbejdes en Comfor-test af vores logopæd. Comfor-testen er en førsproglig test, der kan afdække, på hvilket niveau kommunikation giver mening og skaber forståelse. Denne test danner grundlag for, hvordan og på hvilket niveau vi visuelt kommunikerer med barnet.

I Katholt anvender vi flere forskellige former for alternative kommunikationsredskaber, således at alle børn får mulighed for at kommunikere. Dette bidrager til børnenes forståelse af sig selv, hinanden og omverden.

Eksempler på alternative metoder som Katholt anvender til at understøtte børnenes kommunikation og sprogudvikling:

- PECS (et system hvor barnet kommunikerer med billedeudveksling)
- Visualisering (med foto og piktogrammer)
- Objekter (via konkrete genstande symboliserer vi overgange)
- Kropssprog
- Mimik
- Tegn til tale

I Katholt tilbyder vi nære fællesskaber med andre børn og det pædagogiske personale, alt efter det enkelte barns forudsætninger. Vi bestræber os på at skabe et læringsmiljø, hvor

der er tid, rum og ro, og hvor personalet er nærværende og anerkendende, således at der bliver skabt en god stemning, der fremmer sprogtiltagelsen.

Personalet understøtter børnenes indlæring af kommunikation og sprog ved at:

- Gentage barnets ord og lyde
- Forsøge at skabe dialog og rytme i samtalen med barnet, med lyde og ord, og med turtagning
- Sige barnets navn for at få barnets opmærksomhed
- Afpasse det talte sprog til det enkelte barns udvikling
- Sætte ord på det, som barnet ser, gør og føler i det øjeblik, det sker, så barnet får mulighed for at koble sproget sammen med handlingen og følelsen
- Sætte ord på det, barnet gør i handlingsøjeblikket, for at fremme sprogindlæringen og selvregistreringen
- Bruge visuel støtte, da mange børn med autisme hæfter sig mere ved det, de ser, end ved det, de hører. Ordene forsvinder med det samme, de er sagt, men billederne bliver tilbage
- Give barnet tid til at bearbejde det, der siges til det. Mange børn har en lang latenstid.

Herudover bruger vi mange forskellige midler til sprogstimulering bl.a. rim og remser, sange og sanglege, bøger og oplæsning, spil, iPad, oplevelser, dagbøger med tale derudfra, video, skriftsprog, musik og bevægelse samt mundmotorik. Det vigtigste er, at vi tager udgangspunkt i børnenes interesser, således at børnenes glæde og motivation er drivkraften.

Krop sanser og bevægelse

“Lyst til bevægelse giver energi til livet.”

Pædagogiske mål for læreplanstemaet “Krop, sanser og bevægelse”:

“Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.”

Børn med autisme kan være særligt optaget af sensoriske aspekter af omgivelserne, og børnenes reaktioner og sansemæssige oplevelser kan være anderledes end hos andre børn. Den måde, de bearbejder information fra sanserne om balance, holdning og kropsforståelse, kan gøre det svært at kontrollere kroppens bevægelser og at mærke sig selv. Sanseindtryk fra de ydre sanser - syn, hørelse, lugt, smag og taktil sans - kan være vanskelige at kontrollere selv, og derfor kan børn med autisme have behov for hjælp til at forstørre sanseindtryk eller til at sortere og hæmme sanseindtryk, så der skabes bedre

forudsætninger i omgivelserne for, at børn med autisme kan deltage i aktiviteter og indgå i hverdagssituationer. Sanseindtryk fra de indre sanser - vestibulær og proprioceptiv sans - er med til at give os informationer om, hvor og hvordan vores krop befinder sig i omgivelserne. Børn med autisme kan have svært ved at reagere tilstrækkeligt på sanseindtryk fra de indre sanser, og derfor kan det være svært for børnene at mærke sig selv samt at koordinere og afstemme kræfterne tilpas til en given aktivitet. Det er særligt igennem stimulering af de indre sanser, at vi kan påvirke hjernens arousalniveau og dermed børnenes forudsætningerne for regulering af kropslig aktivitet og opmærksomhed.

Det pædagogiske læringsmiljø i Katholt tager afsæt i de enkelte børns forudsætninger, hvor vi arbejder med børnenes selvregistrering, selvhjulpethed og mulighed for bevægelse og udvikling. Dette gøres gennem leg og læring.

Personalet understøtter børnenes læring og kendskab til krop, sanser og bevægelse ved:

- Vi benævner børnenes kropsdele i daglige situationer, for herigennem at give dem en fornemmelse af sig selv.
- Vi samarbejder med ergoterapeut om det enkelte barns motoriske og sansemotoriske udvikling og får vejledning til at stimulere den enkelte barn.
- Vi skaber i hverdagen mulighed for, at børnene kan få pauser og hviletid, så børnene får en indre ro og bliver bedre til at koncentrere sig.
- Vi laver projekter, hvor vi har fokus på krop og bevægelse, fx motoriske lege, vandlege på badeværelset og afslapning med trykmassage, hvor vi træner børnenes kropsforståelse og selvregistrering.
- Vi arbejder med mundmotorik, fx ved at puste sæbebobler, suge spaghetti op med munden og lignende.
- Vi inddrager så mange finmotoriske aktiviteter som muligt i dagligdagen, fx ved måltiderne, ved matching og i de praktiske gøremål, hvor der fx bages, dækkes bord og ryddes op.
- Vi guider børnene trin for trin i fx at tage tøj på, vaske hænder, gå på toilettet og lignende.
- Vi bruger dagligt Katholts have til fysik udfoldelse, hvor børnene har mulighed for at gynte, cykle, spille bold og lege fangeleg.

Læsevejledning til Lærings-modellen:

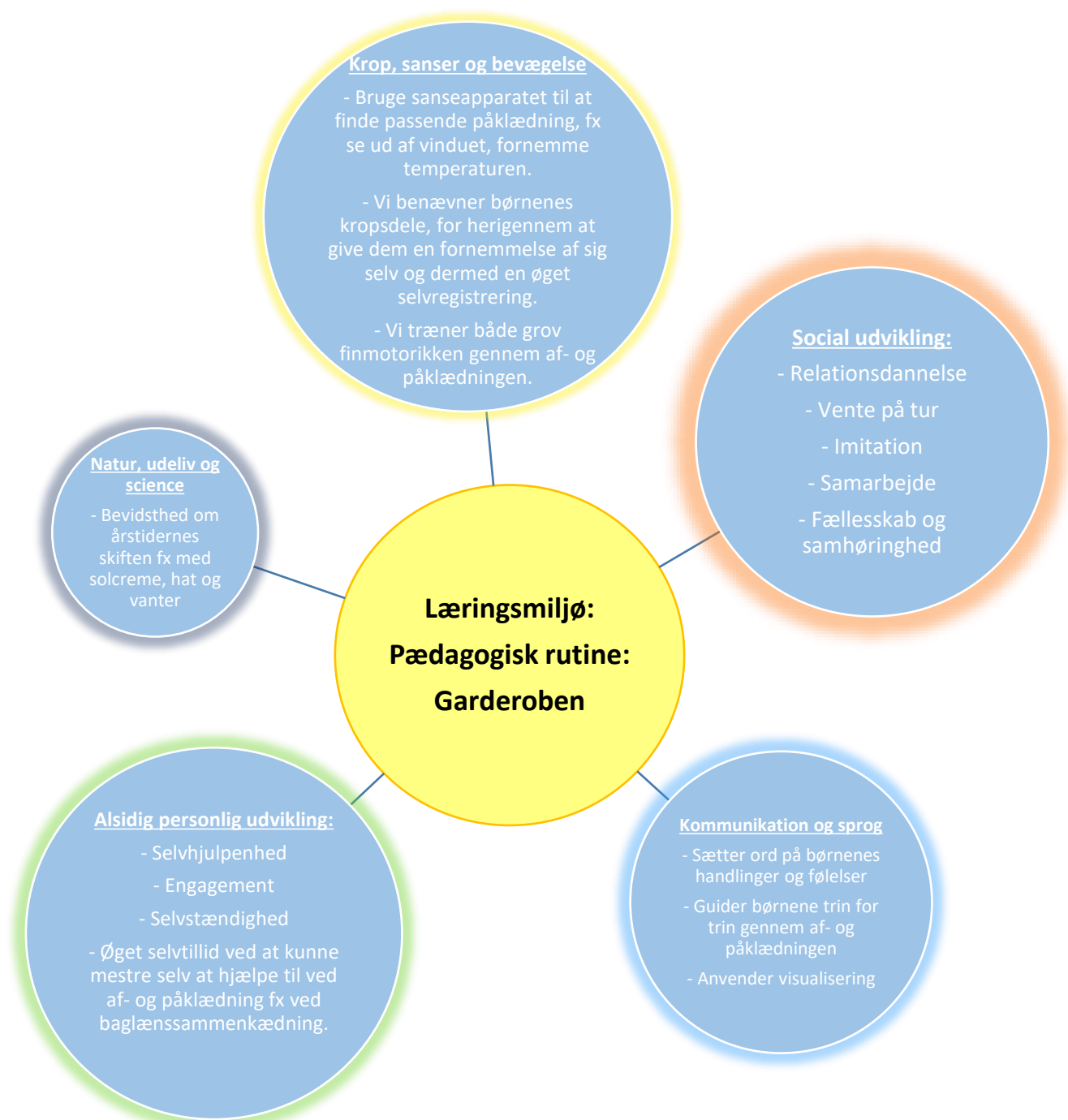
Nedenfor har vi stillet læreplanstemaet "Krop, sanser og bevægelse" op i en visuelle model. Til hvert af de 2 pædagogiske læringsmål har vi lavet to visuelle modeller. Modellerne illustrerer, at selvom der er fokus på ét læreplanstema, fx "Krop, sanser og bevægelse", så arbejdes der ikke isoleret med ét læreplanstema i de forskellige læringsmiljøer, men med flere læreplanstemaer på en gang. De forskellige læreplanstemaer er forbundet med hinanden og indgår i en dynamisk proces i det pædagogiske arbejde.

Med læreplanstemaet "Krop, sanser og bevægelse" som fokuspunkt arbejder vi eksempelvis også med læreplanstemaet "Social udvikling" ved linke børnene til hinanden, sætte fokus på fælles opmærksomhed, gennem turtagning, og med færdigheder som skal tilegnes for at kunne lege. Læreplanstemaet "Kommunikation og sprog" er også i spil. Vi bruger sproget i kommunikation med børnene, vi stimulerer sproget ved at gentage det

børnene siger, vi benævner børnenes følelser og handlinger og vi understøtter og kommunikerer med visualisering.

Nedenfor illustreres det første pædagogiske læringsmål (*“Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på”*) med to modeller:

- Læringsmiljø - Pædagogiske rutine: Garderoben
- Læringsmiljø - Haven

Krop, sanser og bevægelse

Børnene får i haven mulighed for mange forskellige kropslige erfaringer som fremmer barnets trivsel.

- Vi bruger fx dagligt Katholts have til fysisk udfoldelse, hvor børnene har mulighed for at gynge, cykle, spille bold og lege fangeleg.
- Børnene bruger sanseapparatet fx i sandkassen, hvor børnene får mulighed for at lege og eksperimentere. I Sandkassen stimuleres den taktile sans, sandets konsistens som forandres med årstidens skiftene- Træner mundmotorikken ved fx at puste sæbebobler
- Vi laver forskellige aktiviteter, hvor børnene får mulighed for at bruge deres krop på en målrettet måde, fx Hr. Løve, gå på line, gemmeleg mm.
- Mulighed for at tegne på fliserne
- Forskellige vandlege, hvor vi kan plaske med vand, tegne med vand.
- Kaste-gribe med hinanden
- Vi benævner børnenes kropsdele, for herigennem at give dem en fornemmelse af sig selv og dermed en øget selvregistrering.

Natur, udeliv og science

I Sandkassen stimuleres den taktile sans, sandets konsistens som forandres med årstidens skiftene, og børnene har vand de kan eksperimentere med, det forsvinder ned i sandet når de hælder det ud, de bruger det til at male på kanten rundt om sandkassen og vandet forsvinder også her. De samler regnvand, og nogle gange er det frosset til is, det sneer og vi bygger snemænd, finder kælkene frem, kaster sne på hinanden, og om sommeren har vi vandleg.

Social udvikling:

- Hr. løve leg, hvor alle børn uanset udviklingsniveau får deltagelsesmulighed og for at opleve følelsen af samhørighed i det lille børnefællesskab.
- Haven er et læringsmiljø, hvor nye børnefællesskaber opstår idet flere stuer kan benytte haven samtidig.

Læringsmiljø: Haven

Kommunikation og sprog

- Sætter ord på børnenes følelser og handlinger i handlingsøjeblikket og dermed fremmer sprogindlæringen.
- Vi anvender visualisering og konkrete til at kommunikere med børnene.

Alsidedig personlig udvikling:

Der er mulighed for at udfolde sig motorisk, prøve sig selv af og lykkes med f.eks. cykle, klatre op i klatrestativet.

Kultur, fællesskab og æstetik.

Vi har cykelbanen rundt om sandkassen og gyngestativet, den er ens rettet, det er visualiseret med pile, for at undgå trafik sammenstød. Vi lærer at holde afstand, bremse når andre bremser. Der er mulighed for at alle børn kan blive en del af cyklefællesskabet i haven, for der er forskellige cykler, løbecykler, trehjulet, løbehjul, taxacykler, hvor børnene kan køre med hinanden, eller voksen og barn kan køre med hinanden. Der er cykler til alle udviklingsniveauer og motorisk kunnen, og hvis det bliver for vildt at være med, så kan man sidde i rede gyngen og betragte de cyklende børn lidt på afstand og senere blive en del af cyklefællesskabet.

Nedenfor illustreres det andet pædagogiske læringsmål (*“Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse”*) med to modeller:

- Læringsmiljø - Aktiviteter med sansestimuli
- Læringsmiljø - Individuelle pauser

Krop, sanser og bevægelse

Sanseintegration er hjernens evne til at modtage og bearbejde sanseindtryk.

Sanseintegration er en kompleks proces, som gør os i stand til at forstå vores krop, vores bevægelser og vores omverden. Derved bliver det muligt for os at bruge kroppen på en effektiv og målrettet måde i samspil med omgivelserne.

Måden, vi opfatter sanseindtryk på, er individuel. Nogle har en høj tærskel og skal have mange intense stimuli, før en reaktion. Andre, en lav tærskel, reagerer på få og svagere stimuli.

Den mest effektive måde at stimulere den proprioceptive sans er igennem aktiviteter med modstand på bevægelsen. Der er træning og sansestimulering, når barnet inddrages i pædagogiske rutiner i løbet af dagen.

Den taktile sans/følesansen, børn får erfaringer og lærer sin omverden at kende igennem berøring, håndtering og leg med forskellige materialer, f.eks vand, sand, kold og varmt

En hensigtsmæssig bearbejdning af taktile sanseinput og tryk omkring berøring er vigtig for trivsel, læring og den følelsesmæssige og sociale udvikling. Sammen med muskel – led sansen danner den rammen for vores kropsbevidsthed og den ubevidste tilpasning og afgrænsning mod omverden.

Kultur, fællesskab og æstetik

Traditioner ifm. højtider
f.eks. bagning.

Læringsmiljø:

Aktiviteter med sansestimuli:
Bugning
kartoffelmels leg
leg med magisk sand
modeller voks
mundmotorik
massage.

Social udvikling:

når vi bager følger vi en visualiseret opskrift, for børnene har større deltagelses muligheder. Oftest er der flere børn som bager sammen, med hver deres skål, det er i dette fællesskab, vi linker dem til hinanden.

Alsidiq personlig udvikling:

Ved tryk massage og skubbe leddene sammen påvirkes den proprioceptive sans muskel-led sansen. Den proprioceptive sans har betydning for vores kropsbevidsthed og gør os i stand til at koordinere og justere bevægelser i forhold til den motoriske aktivitet. Stimulering af den proprioceptive sans har en samlende og beroligende effekt og kan ikke overstimuleres.

Kommunikation og sprog

Skiftet til alle aktiviteter visualiseres, nogle gange er der også en visuelguide for selve aktiviteten.

Mundmotorik

Først skal der være kontrol over de grove motoriske bevægelser, før der kan skabes kontrol over finmotorikken og munden.

Krop, sanser og bevægelse

Arousel regulering

Arousal er et komplekst begreb, som har indflydelse på relationer, indlæring og motorisk adfærd. Arousal niveauet påvirkes på mange måder. Blandt andet af sanseindtryk fra alle 7 sanser samt de følelser og stemninger, der er i spil hos barnet.

Arousal niveauet er dynamisk og spænder fra sovende til allerhøjeste alarmberedskab

Reguleringen af arousalniveauet sker for de fleste automatisk og ubevidst som en indre tilpasning til den givende situation. Hos børn med ASF er regulering af arousal ikke altid optimalt.

Det kan derfor være vanskeligt at honorere de krav, der stilles. Arousal kan f.eks. forblive højt og give urolig adfærd eller andre har brug for at blive vækket/stimuleret for at være tilpasset i den givne situation. Vi kan hjælpe børn til at opnå en hensigtsmæssig regulering af arousal, ved at være en tydelig og forudsigelig voksen, og give mulighed for at børnene kan bruge deres krop og være i bevægelse, for at få en god arousalregulering. Tunge og langsomme aktiviteter kan medvirke til at dæmpe arousal og give kropslig ro. Fx kan barnet klatre, stå på hænder eller hjælpe til med hverdagsaktiviteter, hvor der skal trækkes, skubbes og løftes.

Kultur, fællesskab og æstetik

Flere børn holder pause ved at hører kendte børnesange på iPad, når de holder pause, herved sker overlevering af sangkultur til børnene.

Sociale udvikling

Pausen giver børnene mulighed for genopladning, så de senere har energi til at få deltagelsesmuligheder for leg og fællesskab med andre børn.

Pausen er så vigtig for at børn med ASF for at give dem deltagelsesmuligheder i sociale sammenhænge. For de udtrættes hurtigt, og er på overarbejde for at forstå og aflæse sociale regler, koder og normer.

Læringsmiljø

Individuelle pauser

Det kan være at høre musik, lave opgaver, spille iPad, læse bøger, blive kørt en tur i klapvognen, ligge i hængekøjen

Det er meget forskelligt hvad de enkelte børn laver i deres pause. Men generelt er en pause en alene stund hvor de kommer ned i arousal.

Natur, udeliv og science

Nogle børn har brug for en pause, hvor de oplever naturen fra en klapvognen, hvor der er ro, og de sidder skærmet.

Alsidig personlig udvikling

Hvis barnets pause er en eller flere opgaver, a la matchopgaver, så har barnets pause en tydelig start og slut. når opgaverne er løst.

Opgaverne er strukturerede og forudsigelige opgaver, som barnet har øvet sammen med en voksen, og sværhedsgraden er tilpasset barnets udviklingsniveau.

opgaverne tager udgangspunkt i børnenes perspektiv, da deres interesser oftest danner udgangspunkt for opgaverne emne, f.eks. hvis et barn er meget interesseret i Thomas Tog, anvendes billeder af Thomas Tog til Matchopgaver, puslespil m.m.

Børnene sidder alene med deres opgaver i deres "HUS"/pauserum.

Selvtiltiden øges når de mestre de krav som stilles i opgaverne, gennem en oplevelse af selvstændighed og anerkendelsen for arbejdet

Kommunikation og sprog

Den måde vi kommunikerer med børnene er individuel og tilpasset efter deres udvikling niveau. Det er både verbalt og non verbalt med visualisering.

Natur, udeliv og science

*"Jeg hører det - jeg glemmer det
Jeg ser det - jeg husker det
Jeg gør det - jeg forstår det"* - (Kinesisk ordsprog)

Pædagogiske mål for læreplanstemaet "Natur, udeliv og science":

"Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundenhed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaring med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed."

Personalet understøtter børnenes læring og kendskab til natur, udeliv og science ved:

- Vi er i haven hver dag i al slags vejr.
- Vi bruger ofte cykler til at komme ud i naturen. Katholts beliggenhed gør, at vi ofte tager Christianiacyklerne og kører ud i naturen, så børnene får mulighed for ro, fordybelse og forskellige oplevelser i naturen, vi tager fx ud i skoven, på Sønæs, på tur rundt om søen, ser på dyr og fodrer hestene ved rideskolen.
- Vi viser nærvær, glæde og interesse for naturen og naturfænomener, fx de små forandringer, der sker ved årstidernes skiften.
- Vi opfordrer og guider barnet til at bruge de 5 sanser:
Vi ser på kastanjer, bladernes farver, blade i blæsten, dyr, insekter, sne der daler, regndråber, træer, sol, mørke, lys og skygge.
Vi lytter til fugle, blæsten, regnen, lyden af at træde og hoppe i/på fx blade, is og vandpytter.
Vi mærker på træernes bark, kastanjer, fjer, blade, sne, is, vand, jord, sand og græs.
Vi lugter til jord, græs, kogler, træ og dufter til blomster og bær.
Vi smager på is, sne, æbler og bær, som vi sylter af.
- Vi laver aktiviteter/projekter i naturen, hvor der er tid og ro til fordybelse og nærvær.

Kultur, æstetik og fællesskab

*"Dig og mig og vi to
sejlede i en træsko,
da vi kom til Langeland, var vor træsko fuld af vand,
da vi kom til Rom, var vor træsko tom".*

Pædagogiske mål for læreplanstemaet "Kultur, æstetik og fællesskab":

"Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier."

Børn med autisme kan have udfordringer med at forstå andre mennesker, begivenheder og traditioner, og kan finde dem uforudsigelige og skræmmende. Nogle børn med autisme har svært ved at sortere sanseindtryk og tager alt ind, og de kan derfor let blive overstimulerede. Vi medtænker dette i Katholts planlægning af hverdagen, traditioner og det æstetiske miljø.

Personalet understøtter børnenes læring og kendskab til kultur, æstetik og fællesskab ved:

- At give mulighed for, at børnene præsenteres for en passende vifte af kulturelle oplevelser og aktiviteter.
- At give børnene mulighed for at afprøve og få små succeser i forhold til kulturelle aktiviteter og udtryksformer.
- At skabe et æstetisk miljø, der er præget af ro og enkelthed, for at begrænse sanseindtryk, samt at give plads til at børnene også oplever, at der i perioder udstilles forskellige kreative produkter, de har lavet, og at der er udsmykning på stuerne ved højtiderne m.m.
- Vi skaber faste traditioner i løbet af året, fx ved fastelavn og jul.
- Vi igangsætter forskellige aktiviteter, som fx biblioteksbesøg, musik- og bevægelsesforløb og eksperimenter med forskellige materialer og udtryksformer.
- Vi skaber et æstetisk miljø, som bærer præg af ro og enkelthed. Der er hvide vægge, hvide kasser og orden i legetøjet, så børnenes sanser ikke overstimuleres.
- Børnene hjælper med at pynte op til højtiderne.
- Børnene ser, når vi flytter rundt på stuen, og de hjælper, hvor de kan.

Evaluering og dokumentation

Hvad siger loven:

"Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evalueringen skal offentliggøres.

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen.”

Evaluering

De 6 temaer i lærerplanen, evalueres på forskellige niveauer.

Vi udarbejder to gange årligt en udviklingsbeskrivelse for hvert enkelt barn. Her får vi et klart billede af det enkelte barn og dets nærmeste udviklingszone. Herefter justerer vi den pædagogiske indsats i forhold til det enkelte barnets udvikling og vores læringsmål for det pædagogiske læringsmiljø.

På de to årlige statusmøder evalueres barnets udvikling, ligeledes tilrettes og justeres det fremadrettede arbejde sammen med forældrene og relevante eksterne samarbejdspartnere.

Vi bruger SMTTE-modellen til at udarbejde projekter og forløb med de enkelte børn. Evalueringen af SMTTE-modellen foregår på TOPI-møderne og kan være videoanalyse, fotodokumentation, ordtælling, registrering og lignende.

På vores TOPI-møder laver vi interne refleksioner over egen praksis - hvad fungerer, og hvad kan vi blive bedre til. Det er en løbende evaluering, som vurderer igangværende processer med det formål at forbedre indsats og resultat.

Gennem Marte Meo metoden analyserer vi videoklip og optimerer læringsmulighederne for børnene.

I samarbejde med psykolog, logopæd og ergoterapeut evaluerer vi vores indsats i forhold til det enkelte barn.

Pædagogisk dokumentation

Pædagogisk dokumentation er det materiale, vi indsamler og bearbejder gennem analyse og tolkning med det formål at beskrive, vurdere og synliggøre vores pædagogiske praksis.

Dokumentationerne udformes forskelligt afhængig af, hvem de henvender sig til.

Dokumentationerne kan både henvende sig til børnene, forældrene og samarbejdspartnerne, eller de kan bruges til interne refleksioner over egen praksis.

Vi arbejder med Marte Meo, og gennem video-analyse finder vi frem til, hvad den voksne skal gøre mere af for at kunne hjælpe barnet - hvordan vi støtter barnet, og hvad vi skal arbejde med for at hjælpe barnet videre i sin udvikling.

I den forbindelse ser vi på, hvordan vi etablerer og justerer læringsmiljøerne, så vi skaber deltagelsesmuligheder for alle børnene i Katholt.

Eksempel på dokumentation i forhold til børnene:

Billeder/foto/video: For børn med autisme kan talesproget være svært at forstå, og ordene

forsvinder, når de er sagt. Billeder/ foto er derimod "blivende" og hjælper børnene med at skærpe deres hukommelse, holde fælles fokus og giver mulighed for at snakke om oplevelser. Vi laver foto/ billedbøger af børnene med deres oplevelser fra forskellige projekter. Vi opsætter plancher og opslag med billeder af børnene fra aktiviteter og leg.

Eksempel på dokumentation i forhold til forældrene:

Vi laver udviklingsbeskrivelser 2 gange årligt, hvor vi dokumenterer det enkelte barns læring. Vi bruger SMTTE-modellen, når vi udarbejder projekter og lignende. I evalueringen dokumenteres og synliggøres læringsprocessen. På Aula får forældrene informationer om, hvordan dagen er gået. Dette kan være i form af et fælles opslag om, hvad der er lavet på stuen, eller en individuel besked, hvis der er en besked om det enkelte barn.

Eksempel på dokumentation i forhold til samarbejdspartner:

De udviklingsbeskrivelser, vi udarbejder 2 gange årligt, danner grundlag for visitation og vores statusmøder, og de dokumenterer barnets nuværende kompetencer, udvikling og læring.

Eksempel på dokumentation i forhold til interne refleksioner over egen praksis:

Videoanalyse, udviklingsbeskrivelse, SMTTE- model, iagttagelser og observationer bruges på TOPI-møderne som dokumentation til at reflektere og justere den pædagogiske praksis.

Afslutning

Du har nu læst Katholts pædagogiske læreplan, vi håber du nød læsningen.
Vi vil afslutte med "vores" Katholt sang:

Katholt-sangen

Melodi: Der bor en bager

I Katholt elsker vi børn at lege
Og til at gynges er alle seje
Vi cykler turer, balancegang
Og alle elsker en lille sang

I hængekøjen vi også sidder
Vi slapper af der, og vi det nyder
Vi har det sjovt og vi griner tit
Og vi kan også godt fjolle lidt

Der er struktur her, som alle kender
Vi går til huset, tilbage vender
Og andre matcher og tjekker ind
Hvad vi kan klare, bli'r passet ind

I Katholt vokser vi, nyt vi lærer
Her er der plads til, at man kan være
Vi gode minder i Katholt får
Som vil os følge i mange år.